

Nieuwe wet opent weg voor collectieve schadeclaims

Jeroen Piersma en
Alexander Weissink
Den Haag

Gedupeerde consumenten en beleggers krijgen in Nederland de mogelijkheid naar de rechter te stappen voor een collectieve schadevergoeding. Dat staat in een wetsvoorstel dat minister Ard van der Steur van Veiligheid en Justitie woensdag ingediend heeft. Daarmee schuift het Nederlandse systeem meer op naar de Amerikaanse 'class action', zij het dat een aantal scherpe kanten van het Amerikaanse systeem worden vermeden. Bedrijven krijgen meer zekerheid dat rechtszaken niet eindeloos blijven slepen en worden straks beter beschermd tegen malafide claimstichtingen.

'Dit betekent dat iedereen makkelijker zijn recht kan halen', aldus de VVD-bewindsman. In politiek Den Haag leefde lange tijd de vrees voor een claimcultuur die zou uitmonden in 'Amerikaanse toestanden'. Maar tegenwoordig bestaat het besef dat gedupeerden het volste recht hebben gezamenlijk een schadeloosstelling te eisen. Daarbij valt te denken aan houders van woekerpolissen tot aan benadeel-

den van de dieselfraude door Volkswagen.

In het huidige systeem kunnen gedupeerden wel collectief naar de rechter, maar die geeft alleen maar een oordeel of het bedrijf al of niet in de fout is gegaan. In juridisch jargon: de rechter geeft een verklaring van recht. Daarna moeten alle individuele gedupeerden opnieuw naar de rechter om een schadevergoeding te eisen. Dergelijke procedures kunnen bij elkaar vele jaren duren. Door nu in één keer een collectieve schadeclaim in te dienen moeten gedupeerden veel sneller resultaat krijgen en wordt het voor advocaten en claimstichtingen makkelijker om schikkingen te treffen met bedrijven.

'Dit is wel groot', zegt de Amsterdamse advocaat Jurjen Lemstra, die gespecialiseerd is in massaschadezaken. 'Nederland speelt met dit wetsvoorstel een belangrijke rol in de voorhoede van de Europese Unie.' Lemstra legt uit dat sinds de Volkswagen-zaak de mogelijkheid voor gedupeerden om hun recht te halen in massaschadezaken hoog op de politieke agenda van de Europese Commissie staat.

Een van de problemen bij massaschadezaken is echter dat aan

collectieve belangenbehartigers nauwelijks eisen worden gesteld, waardoor ruimte ontstaat voor uitwassen. Een recent voorbeeld is de ontsporing van de zogeheten Stichting Loterijverlies.

Zelfregulering via de zogeheten Claimcode heeft daarin wel verbetering gebracht, maar biedt geen garantie voor de kwaliteit van claimstichtingen. Van der Steur regelt nu dat er wettelijke eisen worden gesteld aan de bestuurders,

Besef anno 2016
Gedupeerden hebben het volste recht samen een schadeloosstelling te eisen

Huidig systeem
Momenteel kunnen procedures bij elkaar vele jaren duren

'Dit is wel groot'
Nederland speelt een belangrijke rol in de voorhoede van de EU

de governance en de openbaarmaking van claimstichtingen. Daarmee moet misbruik en onduidelijkheid voorkomen worden.

De nieuwe wet moet ook paal en perk stellen aan de onzekerheid rond de uitkomst van juridische uitspraken en schikkingen. Gedaagde bedrijven merken zelfs na de totstandkoming van collectieve regelingen dat zij nog altijd niet verlost zijn van nieuwe gelijksoortige claims. Omdat het zicht op 'finaliteit' ontbreekt, hebben ze weinig belang bij het overeenkomen van schikkingen.

Een bekend voorbeeld hoe procedures schijnbaar oneindig kunnen voortslepen is de zaak van beleggers in aandelenleasecontracten van Dexia en Aegon. Na dertien jaar procederen besliste de Hoge Raad in augustus dat de schade vergoed moet worden.

Daarom regelt het wetsvoorstel niet alleen de mogelijkheid van een collectieve schadevergoeding, maar ook dat gedupeerden zich tijdens de procedure en na een vonnis niet meer kunnen onttrekken aan de collectieve regeling.

Ook moet de wet een eind maken aan de concurrentie tussen claimstichtingen.

Minister Ard van der Steur

FOTO: PETER HILZ/HH